

УДК 338.433:634/635
JEL Classification: F16

Ілона Яснолоб

Полтавська державна аграрна академія,
вул. Сковороди, 1/3, Полтава, Україна
e-mail: 1-ka@ukr.net
аспірант

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЛОДООВОЧЕВОГО РИНКУ

Анотація. У статті розглянуто передумови формування ефективного механізму функціонування плодоовочевого ринку. Окреслено ряд факторів, що впливають на діяльність сільського господарства загалом та плодоовочевого виробництва зокрема. Досліджено вплив економічних і організаційних важелів на діяльність ринку та взаємозв'язок основних суб'єктів на ринку плодоовочевої продукції. Визначено авторське трактування поняття плодоовочевого ринку, яке враховує всі необхідні ознаки його функціонування та розвитку. Метою дослідження стало визначення проблемних питань формування регіонального ринку плодоовочевої продукції та виявлення основних умов функціонування плодоовочевого ринку. Результатом дослідження стала розробка дієвого організаційно-економічного механізму функціонування сучасного плодоовочевого ринку, у його складі виділено такі сфери, як державно-правова, господарсько-правова, адміністративно-виконавча, державного і господарського управління, самоуправління та самоврядування. Реалізація запропонованих у статті заходів сприятиме системному усуненню проблем на різних рівнях і в різних сферах плодоовочевого виробництва, загальному підвищенню ефективності розвитку аграрного сектора економіки. А проведений аналіз сучасного стану організаційно-економічного забезпечення розвитку плодоовочевого виробництва вказує на необхідність впровадження додаткових політичних, організаційних, економічних і соціальних заходів при оцінці кожної складової організаційно-економічного механізму.

Ключові слова: організаційний механізм, економічний механізм, плодоовочева продукція, плодоовочевий ринок.

Ілона Яснолоб

ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ПЛОДООВОЩНОГО РЫНКА

Аннотация. В статье рассмотрены предпосылки формирования эффективного механизма функционирования плодоовощного рынка. Определен ряд факторов, влияющих на деятельность сельского хозяйства в целом и плодоовощного производства в частности. Исследовано влияние экономических и организационных рычагов на деятельность рынка и взаимосвязь основных субъектов на рынке плодоовощной продукции. Определена авторская трактовка понятия плодоовощного рынка, которая учитывает все необходимые признаки его функционирования и развития. Целью исследования стало определение проблемных

Yasnolob I. (2013). Organizational and economic mechanism of the fruit and vegetable market [Orhanizatsiyno-ekonomichnyy mekhanizm funktsionuvannya plodoovochevoho rynku]. *Sotsial'no-ekonomichni problemy i derzhava – Socio-Economic Problems and the State* [online]. 8 (1), p. 327-336. [Accessed May 2013]. Available from: <<http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13yiofpr.pdf>>.

вопросов формирования регионального рынка плодоовощной продукции и основных условий функционирования плодоовощного рынка. Результатом исследования стала разработка действенного организационно-экономического механизма функционирования современного плодоовощного рынка, в его составе выделены такие сферы, как государственно-правовая, хозяйственно-правовая, административно-исполнительная, государственного и хозяйственного управления, самоуправления. Реализация предложенных в статье мероприятий будет способствовать системному устранению проблем на разных уровнях и в разных сферах плодоовощного производства, общему повышению эффективности развития аграрного сектора экономики. А проведенный анализ современного состояния организационно-экономического обеспечения развития плодоовощного производства указывает на необходимость внедрения дополнительных политических, организационных, экономических и социальных мер при оценке каждой составляющей организационно-экономического механизма.

Ключевые слова: организационный механизм, экономический механизм, плодоовощная продукция, плодоовощной рынок.

Ilova Yasnolob

Poltava State Agrarian Academy,
Skovorody str., 1/3, Poltava, Ukraine
e-mail: 1-ka@ukr.net
Postgraduate Student

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF THE FRUIT AND VEGETABLE MARKET

Abstract. *The article deals with the preconditions for establishing the effective functioning mechanism fruit and vegetable market. It was outlined a number of factors affecting activity of agriculture in general and fruit and vegetable production in particular. It was researched the influence of economic and institutional leverage in market activity and the relationship the main subjects in the fruit and vegetable market production. Author's interpretations of fruit and vegetable market was defined and it takes into account all the necessary characteristics its functioning and development. The aim of the research was to identify problem issues of forming regional produce market and identify the main conditions of the fruit and vegetable market. The result of the research was to develop an effective organizational and economic mechanism of functioning modern fruit and vegetable market. It includes such areas as public and legal, economic, administrative, executive, state and economic management, government and self-management. Implementation of the proposed measures will eliminate system-based problems at different levels and in different areas of the production, the overall efficiency of the agricultural sector. And an analysis of the current state of business supply of fruit and vegetable production indicates a need to additional political, managerial, economical and social arrangements in assessing each component of organizational-economic mechanism.*

Keywords: *organizational mechanism; economic mechanism; fruit and vegetable products; fruit and vegetable market.*

Постановка проблеми. Розвиток економіки держави і задоволення соціально-економічних потреб населення значною мірою залежить від конкурентного розвитку плодоовочевого виробництва, системо утворюючу роль у забезпеченні якого відіграють організаційні та економічні важелі й інструменти.

Метою статті є визначення проблемних питань формування та розвитку регіонального ринку плодоовочевої продукції, основних передумови розвитку плодоовочевого ринку;

виявити фактори, що впливають на діяльність плодоовочевого виробництва та сільського господарства в цілому; сформувати дієвий організаційно-економічний механізм функціонування і розвитку сучасного плодоовочевого ринку. Разом із тим узагальнення наукових і прикладних розробок з цієї проблематики свідчать, що залишаються недостатньо вивченими такі питання, як розширення системи критеріїв і показників оцінювання особливостей розвитку плодоовочевого виробництва; обґрунтування методичних засад та формування механізмів забезпечення ефективності діяльності сучасного ринку плодоовочевої продукції та підприємств плодоовочевого під комплексу.

Теоретичну та методологічну основу дослідження становлять діалектичний метод пізнання та порівняння, системний підхід до вивчення економічних процесів, монографічний метод (при вивченні сутності дії конкретних факторів та механізмів на функціонування плодоовочевого ринку у регіоні).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У 60-х роках минулого століття вітчизняна наука почала активно вивчати процеси, пов'язані із формуванням економічного (господарського), організаційно-економічного механізму. Вагомий внесок у розроблення теорії «механізму» зробили І. Лукінов, О. Оніщенко, Б. Пасхавер та інші відомі вчені. Формуванню організаційно-економічного механізму у 90-ті роки приділили увагу М. Дем'яненко, П. Стецюк, В. Алексійчук, Навроцький, В. Кашин, В. Іонов, С. Мочерний [11], які пов'язували його з такими аспектами макро- і мікроекономіки, як фінансування, страхування, оподаткування, управління, регулювання.

Питанням розвитку та удосконалення організаційно-економічного механізму діяльності сільськогосподарських, у тому числі плодоовочевих підприємств, також присвячені праці вчених-економістів – П. Саблука, В. Месель-Веселяка, М. Маліка, С. Кваші, В. Андрійчука, В. Нелепа, Олійника та інших. Проте, у періодичних наукових виданнях та наукових збірниках висвітлюються лише окремі аспекти з зазначеної проблематики. Разом з тим, незважаючи на очевидні здобутки сучасної наукової думки щодо механізмів функціонування сільськогосподарських ринків, стан економічної практики в Україні свідчить про необхідність їх адаптації до особливостей плодоовочевого виробництва. Невирішеним залишається питання формування дієвого організаційно-економічного механізму розвитку плодоовочевого ринку регіону, з метою забезпечення його сталого і збалансованого розвитку.

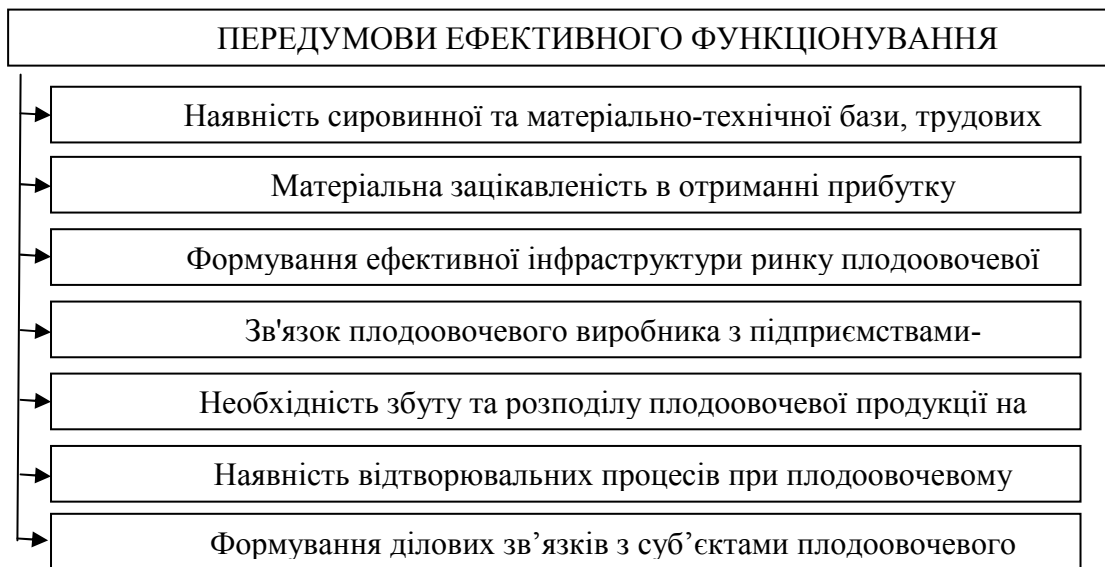
Виклад основного матеріалу. В економічній літературі визначення поняття ринку зводяться до характеристики його як сукупності економічних взаємовідносин між продавцями і покупцями. За визначенням маркетолога Ф. Котлера, ринок є «сукупністю існуючих і потенційних покупців товарів». За його дослідженнями: «ринку у розвинутому суспільстві – це не обов'язково якое фізичне місце, де зустрічаються і здійснюють угоди покупці та продавці» [4].

Досить вичерпне визначення сутності ринку дає В.М. Ковальчук. Він відзначає, ринок як сукупність форм і способів організації співробітництва людей один з одним, яка служить тому, щоб із комерційною метою звести продавців і покупців та дати можливість першим продати, а другим купити певні товари [3, с. 48].

Поняття плодоовочевого ринку слід розглядати як організаційно-економічну систему виробництва овочів і фруктів для споживання в свіжому й переробленому вигляді та просування цієї продукції до споживача. Крім того, плодоовочевий ринок є – поняттям багатогранним, і є певною системою, в якій узгоджуються економічні інтереси виробників та споживачів у процесі вільної купівлі-продажу продукції [7]. Споживачами на ньому виступають як окремі особи, так і організації, що займаються переробкою, зберіганням, оптово-роздрібною торгівлею. Як суб'єкти інфраструктури продовольчого ринку плодоовочевої продукції виступають виробники, споживачі плодів і овочів. Це сільськогосподарські підприємства, господарства населення, фермерські господарства, підприємства сфери плодоовочевого виробництва, що включають переробку, зберігання і збут продукції.

Таким чином, плодоовочевий ринок можна представити як головний елемент, що координує діяльність з виробництва, переробки та розподілу плодоовочевої продукції за допомогою відповідних механізмів з метою отримання прибутку. А основними передумовами для ефективного функціонування плодоовочевого ринку в Україні є наступні (рис. 1).

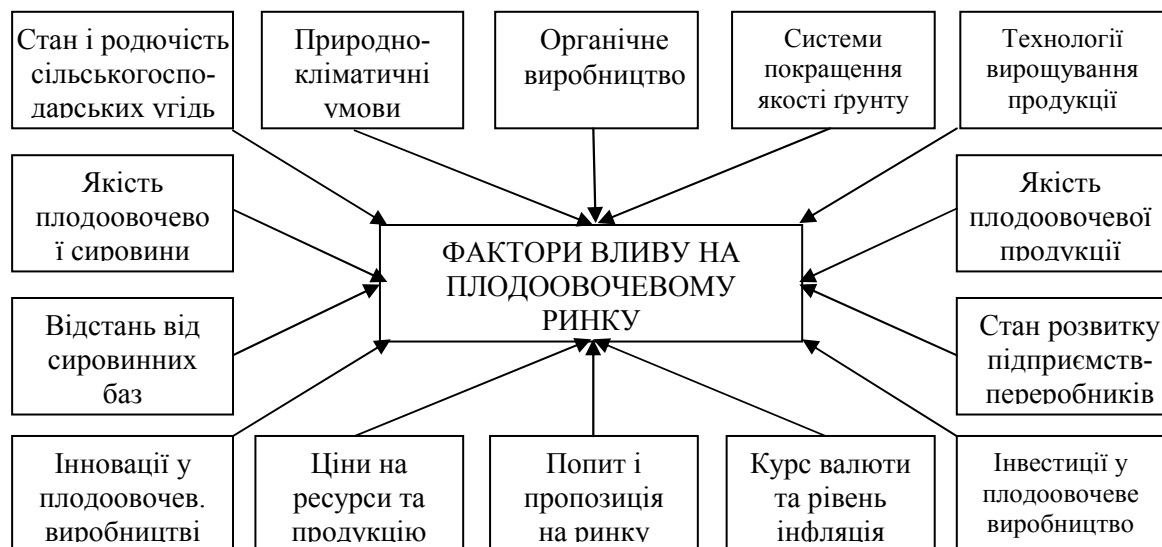
Окрім зазначених передумов, на ефективне функціонування і розвиток плодоовочевого ринку мають вплив низка факторів. Спробуємо виявити основні з них, а також дослідити природу їх прояву.

Рис. 1. Передумови ефективного функціонування плодоовочевого ринку*

*Власна розробка автора

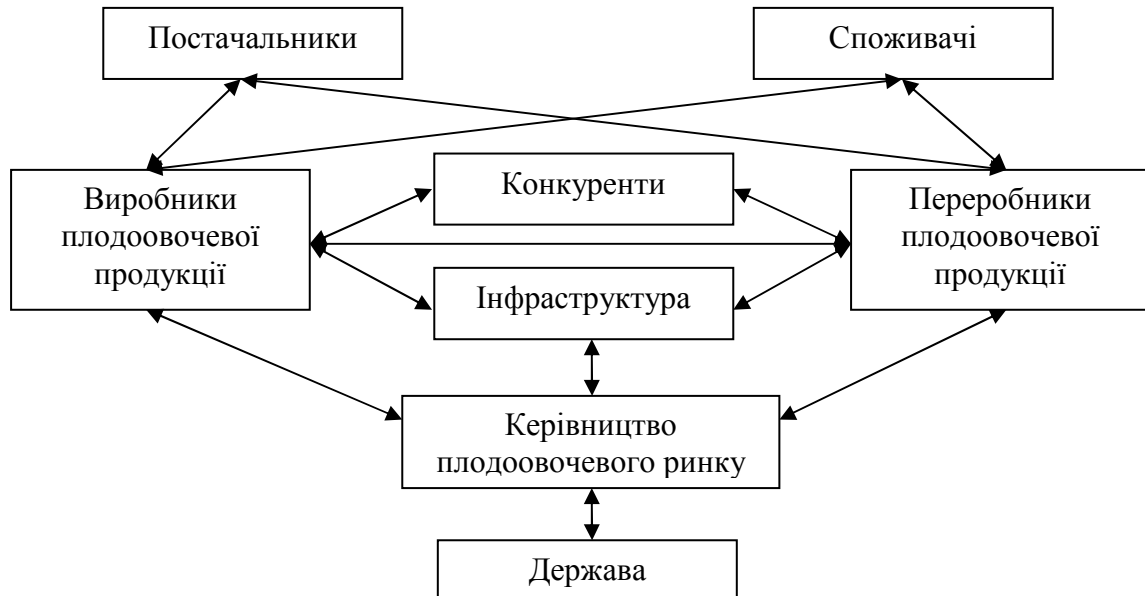
Традиційно, фактори, що впливають на діяльність або процес, поділяють на внутрішні й зовнішні. Поділяючи зазначені фактори на внутрішні зовнішні, відзначимо, що з наведеного переліку, до внутрішніх ми відносимо ті фактори, які формуються всередині самих організацій, тобто пов'язані з веденням плодоовочевого виробництва. До зовнішніх належать всі інші фактори, зокрема політичні, загальноекономічні, демографічні, інфляційні, валютні, екологічні, збутові, кон'юнктурні, конкурентні тощо (рис. 2).

Рис. 2. Фактори, що впливають на діяльність плодоовочевого ринку*

*Власна розробка автора

Якщо розглядати основних суб'єктів, що діють на ринку плодоовочевої продукції, то їх взаємодію можна представити у вигляді схеми (рис. 3). На схемі всі взаємозв'язки між даними суб'єктами мають двосторонній характер.

Рис. 3. Взаємозв'язок суб'єктів регіонального плодоовочевого ринку*

*Розроблено та доповнено автором на підставі [2, с. 71]

Всі суб'єкти плодоовочевого виробництва рівноцінні, взаємопов'язані й підпорядковані загальній меті – отриманню і максимізації прибутку. Участь у ринкових відносинах, задоволення потреб споживачів у якісній плодоовочевій продукції, задоволення власних потреб – це той фундамент, що становить основу організаційно економічного механізму плодоовочевого ринку.

В економічній літературі досить часто зустрічається і широко використовується термін «механізм». Під цим поняттям прийнято розуміти внутрішню будову, систему, сукупність станів і процесів, з яких складається те чи інше явище [6, с. 138]. Зарубіжні вчені визначають економічний механізм як необхідний взаємозв'язок, котрий природно виникає між різними економічними явищами [3 с. 7]. Найбільш повне визначення, на нашу думку, запропоноване А. Чухном. На його думку «...господарський механізм – це спосіб організації та управління виробництвом з притаманними йому формами, методами і засобами, які реалізують соціально-економічні, організаційно-економічні та науково-технологічні принципи й відносини в інтересах задоволення потреб як кожного господарюючого суб'єкта, так і суспільства в цілому. За цих умов вибір форм, методів і засобів організації, функціонування та управління виробництвом здійснюється не довільно, а відповідно до потреб економіки і суспільства, об'єктивних тенденцій розвитку виробництва...» [12, с. 62].

Сутність та призначення основних складових організаційно-економічного механізму на прикладі плодоовочевого ринку представлено у табл. 1.

Від так, організаційно-економічний механізм є способом забезпечення реалізації вимог дії об'єктивних законів у процесі господарської діяльності. Він задає правила економічної гри, орієнтуючи діяльність і поведінку суб'єктів у напрямі реалізації визначених цілей. Очевидно, що організаційно-економічний механізм значно ширший за сферу дії економічних законів та конкретних форм їх прояву, оскільки охоплює, крім базисних, і надбудовні відносини – політичні, ідеологічні, морально-етичні, правові й інші [5, с. 4]. Економічний механізм формується з урахуванням інтересів, впливу на них, управління інтересами та через інтереси, реалізації економічних інтересів, сукупність яких становить рушійну силу суспільного розвитку.

Таблиця 1

Взаємозв'язок економічного та організаційного механізму на плодоовочевому ринку*

Економічний механізм –	Організаційний механізм –
Передбачає підготовку і обґрунтування планів з асортименту і об'єму виробництва плодоовочевої продукції з урахуванням наявних обмежень на матеріальні, фінансові, трудові ресурси та ін.;	Спрямований на вибір і формування загальної структури плодоовочевого підприємства, визначення функцій кожного структурного підрозділу, регулювання відносин між структурними елементами;
Ринкове ціноутворення на плодоовочеву продукцію підприємства та планування маркетингових та інших заходів	Створення системи інформаційного забезпечення зовнішніх і внутрішніх комунікацій
Розробка планів розвитку плодоовочевого підприємства і обґрунтування ефективності інвестиційних проектів на реконструкцію підприємства, модернізацію машинно-технічного парку;	Формування правил, що регламентують відносини з постачальниками, споживачами плодоовочевої продукції, фінансовими організаціями та іншими зацікавленими суб'єктами;
Вибір найбільш вигідного за певних економічних умов рівня спеціалізації і кооперації на плодоовочевому ринку;	Забезпечення необхідної узгодженості дій підрозділів підприємства-виробника плодоовочевої продукції;
Систематичний аналіз господарської діяльності і фінансового стану підприємства-виробника плодоовочевої продукції;	Планування організаційно-технічних заходів з визначенням відповідальних виконавців щодо окремих видів робіт;
Формування складу показників, що характеризують діяльність плодоовочевого підприємства, і визначення їх кількісної величини	Стандартизація і сертифікація технологічних процесів з вирощування (виробництва) продукції та плодоовочевої продукції зокрема

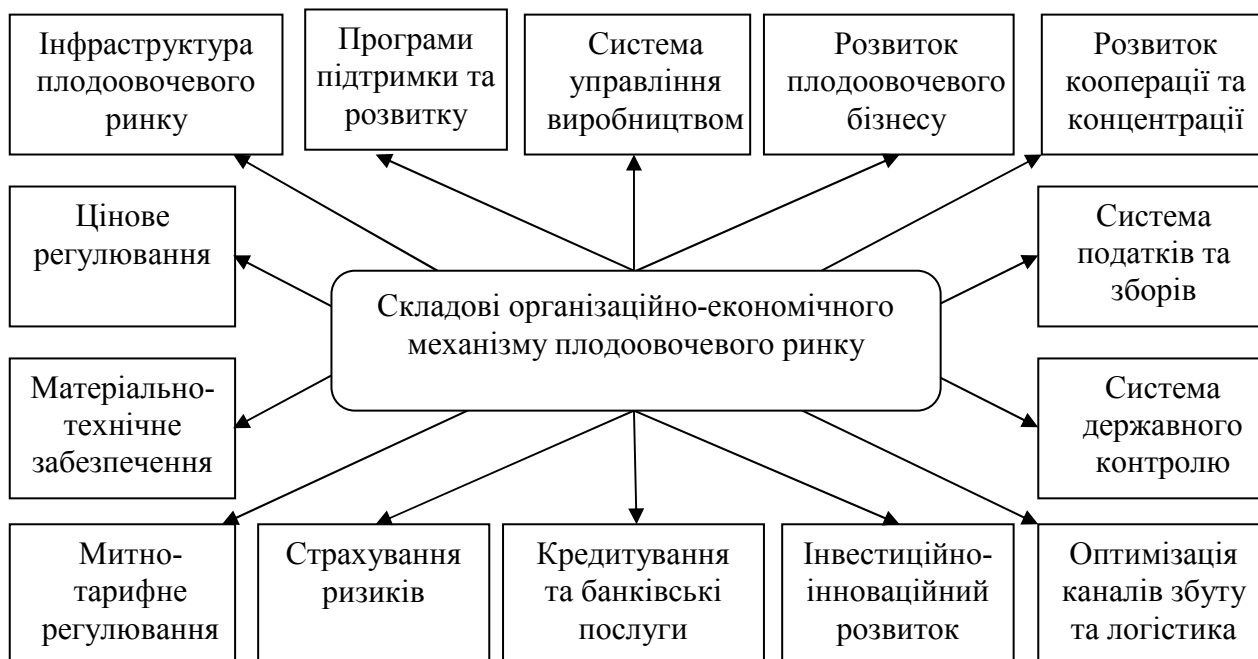
*Розроблено та доповнено автором на підставі [10, с. 265]

Як і будь-яка система, організаційно-економічний механізм повинен будуватися й діяти відповідно до основних принципів. Пропонуємо виділити наступні принципи: системності (механізм складається із взаємозалежних складових і функціонування кожної з них так чи інакше відбивається на інших підсистемах та в цілому на всій економіці), комплексного підходу до плодоовочевого виробництва; оптимального співвідношення державного регулювання та самоуправління; забезпечення єдності стратегічного й поточного планування і прогнозування; ефективного використання фінансових, матеріальних ресурсів; економічності та ефективності.

Для уявлення концептуальної суті та основних передумов практичної реалізації організаційно-економічного механізму у його складі виділяємо самостійними об'єктами такі сфери, як державно-правова, господарсько-правова, адміністративно-виконавча, державного і господарського управління, самоуправління, самоврядування та ін. Водночас кожна із цих сфер (систем) має свій механізм. Природа механізму впливає з економічних інтересів різних соціальних груп як однієї із основних форм прояву виробничих відносин і забезпечення простору для суспільно-економічного розвитку

Загальновідомо, що у світі ринок плодоовочевої продукції базується на законі попиту і пропозиції. Проте нині успішно він може функціонувати лише за наявності певних економічних механізмів державного регулювання. До механізмів, що впливають на пропозицію або попит, належать: мінімальні ціни; еквівалентні ціни; заставні операції; інтервенційні операції; квотування; митні тарифи на ввіз і вивіз продукції; державні дотації на одиницю продукції, або на одиницю площі; державні дотації за якість продукції; пільгове

кредитування; пільгове оподаткування; узгоджувальні комісії цін і доходів в інтеграційних формуваннях тощо (рис. 4).

Рис. 4. Складові компоненти організаційно-економічного механізму плодовоовочевого ринку*

*Власна розробка автора

При оцінці основних складових компонентів організаційно-економічного механізму плодовоовочевого ринку особлива увага повинна приділятися методологічним аспектам розвитку сільського господарства, де плодовоовочеве виробництво займає вагоме місце.

За активної участі аграрної науки в державі сформовано відповідну законодавчу базу для проведення широких ринкових трансформацій в аграрному секторі (розвиток земельного законодавства), формування законодавства щодо організації та створення рівних умов для функціонування різних типів ринкових господарюючих суб'єктів, розвитку орендних відносин, приватизації державних підприємств, організації паювання землі й майна, забезпечення вільного вибору форм господарювання, розвитку плодовоовочевої кооперації тощо. Все це дало можливість призупинити спад і забезпечити поступове нарощування обсягів та підвищення ефективності виробництва плодовоовочевої продукції.

Активного розвитку набуло створення великих інтегрованих аграрних структур – плодовоовочевих ринків, з фінансовими, сервісними, промисловими, у т.ч. переробними та заготівельними центрами, які забезпечують кращу інтегрованість виробництва, активне освоєння сучасних технологій, забезпечуючи при цьому високу конкурентоспроможність плодовоовочевої продукції тощо.

Досить низьким залишається в Україні рівень обслуговуючої сільськогосподарської кооперації, хоча цей компонент організаційно-економічного забезпечення вважаємо одним із основних факторів, що можуть забезпечити подальший ефективний розвиток плодовоовочевого виробництва. Оскільки це надійний шлях до забезпечення рівного доступу всіх виробників до внутрішнього і зовнішніх ринків та ефективний механізм захисту інтересів всіх учасників кооперації.

Важливим фактором розвитку плодовоовочевого виробництва є також створення умов для необхідного матеріально-технічного забезпечення, де простежується стійка тенденція до зменшення основного капіталу. Серед важливих передумов формування необхідної матеріально-технічної бази визначальним має стати інноваційно-інвестиційне забезпечення, що сприятиме розв'язанню проблем технічного забезпечення, включаючи розвиток

фінансового лізингу, довгострокового кредитування, застосування механізмів часткового здешевлення техніки вітчизняного виробництва та інші інструменти.

Провідну роль у підвищенні ефективності функціонування організаційно-економічного механізму на плодоовочевому ринку, мають відіграти фінансові інструменти: кредитування й інші банківські послуги, страхування сільськогосподарських ризиків тощо.

Вагомою складовою організаційно-економічного механізму є також забезпечення розвитку плодоовочевого виробництва та побудова ефективної системи управління ринком, спроможної забезпечити виконання поставлених завдань. Удосконалення потребує також система стандартизації управлінської діяльності, удосконалення обліку і звітності. Безумовно, що відсутність хоча б одної складової, суттєво понижує загальну ефективність механізму, оскільки головна роль у побудові ефективної системи управління полягає у забезпеченні комплексного й гармонійного застосування всіх складових та інструментів організаційно-економічного механізму, з метою забезпечення розвитку плодоовочевого виробництва.

Таким чином, організаційно-економічний механізм повинен базуватися на державній підтримці плодоовочевого товаровиробника для його економічного зміцнення, підвищення рівня платоспроможності, зміцнення матеріально-технічної бази шляхом застосування економічних і законодавчо-правових важелів, а також виділенні бюджетних цільових коштів на придбання техніки і освоєнні прогресивних технологій вирощування та забезпечення високої якості плодоовочевої продукції (рис. 5).

Рис. 5. Організаційно-економічний механізм функціонування плодоовочевого ринку*

*Власна розробка автора

На рис. 5, фактично відображений організаційно-економічний механізм функціонування ринку плодоовочевої продукції. Від так, плодоовочевий ринок – це комплексна система галузей, сфер плодоовочевого виробництва та різноманітних установ, які функціонуючи у єдності забезпечують виробництво, переробку і збут продукції (виробленої на основі плодоовочевої сировини) з метою отримання прибутку. Це сукупність взаємопов'язаних структурних елементів (суб'єктів економіки: інвесторів, власників,

виробників, переробників та споживачів продукції) у сфері економічної діяльності, складові частини якої поєднані за допомогою матеріальних і грошових потоків.

Даний механізм також відображає процеси ресурсопостачання (матеріальні, грошові й трудові ресурси), виробництва (продукція плодоовочевого виробництва), збуту і розподілу плодоовочевої продукції. Не залишається поза увагою і суспільний поділ праці, оскільки товаровиробників на схемі декілька (плодоовочеві підприємства, підприємства-переробники та підприємства зі збуту і розподілу).

Про наявність відтворювальних процесів на плодоовочевому ринку свідчить також трансформація отриманого прибутку в нові інвестиції та їх спрямування по всім трьом основним секторам системи (виробництво, переробка плодоовочевої продукції та розвиток плодоовочевого ринку загалом).

Таким чином, плодоовочевий ринок можна представити як один із головних інститутів економічної діяльності, що координує діяльність виробників, переробників та споживачів плодоовочевої продукції на ринку за допомогою відповідних механізмів, з метою отримання прибутку.

Висновки. Забезпечення розвитку підприємств плодоовочевого підкомплексу в умовах дефіциту високоякісної сировини та формування ефективної інфраструктури ринку повинно відбуватися на основі ефективного організаційно-економічного механізму, що враховує інтереси переробних підприємств і постачальників продукції. Реалізація даних інтересів можлива лише за умов оптимальної, взаємовигідної їх співпраці при виробництві сировини й реалізації готової продукції та стійких, сформованих правилах розподілу прибутку і взаємного контролю за витратним механізмом. Аналіз сучасного стану організаційно-економічного забезпечення ринку плодоовочевого виробництва вказує на необхідність впровадження додаткових політичних, організаційних, економічних і соціальних заходів, які запропоновані у статті, при оцінці кожного компоненту механізму.

Сформований організаційно-економічний механізм являє собою систему взаємодії внутрішніх і зовнішніх факторів впливу на функціонування плодоовочевого ринку; певну сукупність організаційних, технологічних, економічних і екологічних важелів та методів управління процесами виробництва, переробки та збуту плодоовочевої продукції, відповідно до яких на ринку формується попит (з врахуванням оптимальних затрат на виробництво) та пропозиція (за умов достатнього рівня ціни для виробників), а також відбувається реалізація плодоовочевої продукції споживачам за різними каналами збуту. Саме за таких умов, на ринку забезпечується висока ефективність ведення підприємницької діяльності та максимальна його прибутковість.

Використана література:

1. Волощук Ю.О. Формування та функціонування регіонального ринку плодоовочевої продукції / Ю. О. Волощук // Економіка АПК. – 2011. – № 11. – С. 40-44.
2. Долгашея Н.О. Організаційно-економічний механізм формування і функціонування агробізнесу / Н.О. Долгашея // Агросвіт. – 2010. – № 21 (листопад). – С. 67-72.
3. Кульман А. Экономические механизмы: Пер. с фр./ Общ. ред. Н.И. Хрустальной. — М.: АО Издательская группа "Прогресс", 1993. – 192 с.
4. Котлер Ф. Основы маркетинга / Ф. Котлер, Г. Армстронг, Д. Сондерс; пер. с англ. – СПб.: Издат. дом "Вильямс", 1998. – 156 с.
5. Лузан Ю.Я. Організаційно-економічний механізм забезпечення розвитку агропромислового виробництва України: теоретико-методологічний аспект / Ю.Я. Лузан // Економіка АПК. – 2011. – № 2. – С. 3-12.
6. Економічний словник-довідник: за ред. проф. С.В. Мочерного / К.: Феміна, 1995. – 368 с.
7. Писаренко В.В. Маркетинг овощной продукции, (методические и практические аспекты): Ринк овощной продукции: конъюнктура, субъекты [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.agromage.com/stat_id.php?id=325.
8. Попова О.Л. Сталий розвиток агросфери України: політика і механізми / О.Л. Попова. – К.: Ін-т екон. і прогноз. НАН України, 2009, – 352 с.
9. Сіленков Б.В. Організаційно-економічний механізм реалізації стратегії розвитку аграрних підприємств / Б.В. Сіленков // Агросвіт. – 2008. – № 18. – С. 28-32.

10. Стівба Т.А. Механізм управління інноваційним розвитком підприємства легкої промисловості / Т.А. Стівба // Таврійський науковий вісник: Збірник наукових праць ХДАУ. Вип. 46.— Херсон: Атлант, 2006. — С. 249-259.
11. Фінанси сільськогосподарських підприємств (посібник з питань фінансових відносин у ринкових умовах) / [за ред. М. Я. Дем'яненка]. — К.: ІАЕ, 2000. — 604 с.
12. Чухно А. Господарський механізм та шляхи його вдосконалення на сучасному етапі / А. Чухно // Економіка України. — 2007. — № 3. — С. 60–67.
13. Шпичак О.М. Економічні механізми державного регулювання ринків сільськогосподарської продукції та їх проблеми / О.М. Шпичак // Економіка АПК. — 2011. — № 2. — С. 150-155.

REFERENCES

1. Voloshchuk Y.A. Formation and functioning of regional produce market / Y.A. Voloshchuk [Formuvannya ta funktsionuvannya rehional'noho rynku plodoovochevoyi produktsiyi]. *Ekonomika APK – Economy AIC*, 2011, No. 11, pp. 40-44.
2. Dolhlsheya N.O. Organizational and economic mechanism of formation and functioning of agribusiness [Orhanizatsiyno-ekonomichnyy mekhanizm formuvannya i funktsionuvannya ahrobiznesu]. *Ahrosvit – Agrosvit*, 2010, No 21 (November), pp. 67-72.
3. Kuhlman A. Economical mechanisms. Moscow, Progress, 1993, p. 192.
4. Kotler F., Armstrong J. Saunders D. Fundamentals of marketing [*Osnovy marketinga*]. St. Petersburg, Williams, 1998, p. 156.
5. Luzan Y.Y. Organizational and economic mechanism of development of agricultural production in Ukraine, theoretical and methodological aspect [*Orhanizatsiyno-ekonomichnyy mekhanizm zabezpechennya rozvytku ahropromysloвого vyrobnytstva Ukrayiny, teoretyko-metodolohichnyy aspekt*]. *Ekonomika APK – Economy AIC*, 2011, No. 2, pp. 3-12.
6. Mochernyi S.V. Economic Dictionary [*Ekonomichnyy slovnyk-dovidnyk*]. Kyiv, Femina, 1995, p. 368.
7. Pisarenko V.V. Marketing of vegetable products (methodological and practical aspects) [*Marketing ovoshhnoy produktsii, (metodicheskie i prakticheskie aspekty)*], available at: http://www.agromage.com/stat_id.php?id=325.
8. Popova O.L. Sustainability agrosphere Ukraine, policy and mechanisms [*Stalyi rozvytok ahrosfery Ukrayiny, polityka i mekhanizmy*]. Kyiv, Institute of Economics and prohnouzuv. National Academy of Sciences of Ukraine, 2009, p. 352.
9. Silenkov B.V. Organizational and economic mechanism of development strategy farms [Orhanizatsiyno-ekonomichnyy mekhanizm realizatsiyi stratehiyi rozvytku ahrarykh pidpryyemstv]. *Ahrosvit – Agrosvit*, 2008, No. 18, pp. 28-32.
10. Stovba T.A. Mechanism management of innovation development enterprises of light industry [Mekhanizm upravlinnya innovatsiynym rozvytkom pidpryyemstva lehkooyi promyslovosti]. *Tavriys'kyi naukovyy visnyk: Zbirnyk naukovykh prats' KhDAU – Taurian Research Bulletin, Proceedings of KSAU*, Vol. 46, 2006, pp. 249-259.
11. Demyanenko M.Y. Finance agricultural companies (manual on financial relations in market conditions) [*Finansy sil's'kohospodars'kykh pidpryyemstv (posibnyk z pytan' finansovykh vidnosyn u rynkovykh umovakh)*]. Kyiv, IAE, 2000, p. 604.
12. Chukhno A. Economic mechanism and ways to improve it at this stage [Hospodars'kyi mekhanizm ta shlyakhy yoho vdoskonalennya na suchasnomu etapi]. *Ekonomika Ukrayiny – Economy of Ukraine*, 2007, No. 3, pp. 60-67.
13. Shpychak A.M. Economic mechanisms of state regulation of agricultural markets and their problems [Ekonomichni mekhanizmy derzhavnoho rehulyuvannya rynkiv sil's'kohospodars'koyi produktsiyi ta yikh problem]. *Ekonomika APK – Economy AIC*, 2011, No. 2, pp. 150-155.

Рецензія: д.е.н., проф. Писаренко В. В.

Reviewed: Dr., Prof. Pysarenko V. V.

Received: March, 2013

1st Revision: April, 2013

Accepted: May, 2013

